Rok V. Nr. 5—6 (28—29).

DZIENNIK URZĘDOWY
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego

Wydawany z funduszów Nauczycielstwa Okręgu.

Brześć nad Bugiem 1 Października 1927 r.

TREŚĆ:

60.

Minister
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
——
Warszawa
Dnia 17 września 1927 r.
do Nr. O. Prez. 1805/27.
Zniesienie skorowidzów liczb obcych.

Do
PP. Dyrektorów Departamentów, Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych i wszystkich władz i urzędów, podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. P.

P. Prezes Rady Ministrów okólnikiem z dnia 19.III.27. L. 4273 wezwał wszystkich Ministrów do zarządzenia, by na wszystkich pismach, wysyłanych do Ministerstw oraz władz i urzędów centralnych, podawano przedmiot sprawy przez treściwe i możliwie dokładne ujęcie sprawy, zawartej w piśmie.

Zarządzenie to miało na celu umożliwienie zniesienia prowadzonych w kancelarjach t. zw. skorowidzów liczb obcych.

Wobec wykonania okólnika P. Prezesa Rady Ministrów polecam znieść prowadzenie skorowidzów liczb obcych od dnia 1.X.27.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki**.

61

Ministerstwo
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
——
Warszawa
Dnia 24 marca 1927 roku
Nr. O. R. 3441|27.
Sprawa zasad, na jakich mają być zawierane umowy rządowe

Do
Wszystkich Władz i Urzędów, podległych bezpośrednio Ministerstwu W.R. i O. P.

Stosownie do pisma Min. Skarbu z dnia 28 lutego 1927 roku Nr. 115|DB/3, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje poniżej zasady, jakie są niezbędne przy zawieraniu umów na dostawy rządowe celem zastosowania i ścisłego przestrzegania.

1) Umowy winny być zawierane zasadniczo tylko z f.rmami, przygotowanemi technicznie i finansowo do danej produkcji.

2) Umowy należy zawierać bezpośrednio z producentami wzgl. ich upełnomocnionymi reprezentantami, unikając pośredników.

3) Umowy winny być zawierane przy uwzględnieniu cen stałych.

4) Umowy długoterminowe, obejmujące więcej, aniżeli jeden okres budżetowy, można zawierać tylko w wyjątkowych wypadkach, nprz. gdy chodzi o stworzenie produkcji, nieistniejącej w kraju i o ile w obowiązującym budżecie jest preliminowana przynajmniej pierwsza rata należności z tytułu długoterminowej umowy, lub o ile ustawa skarbowa na bieżący okres upoważni Rząd do zaangażowania długoterminową umową kredytów, które będą objęte przyszłymi budżetami

5) Przy zawieraniu umów należy pobierać zarówno wadja jak i kaucje.

6) Kary konwencjonalne pobierane być winny w wysokości conajmniej procentów prawnych w stosunku rocznym. Naturalnie, że mogą one być wyższe w zależności od ważności terminu dostawy oraz od solidności dostawcy.

7) Kaucji oraz kar konwencjonalnych można nie zastrzegać tylko wtedy, kiedy objekt umowy stanowi dostawą uskuteczniana bez wypłaty zaliczki i kiedy na terminie dostawy Ministerstwu czy Urzędowi zbytnio nie zależy.

8) Zaliczki mogą być wydawane zasadniczo do wysokości 35 % ceny umownej.

Udzielenie zaliczek ponad 35 % jest dopuszczalne tylko w stosunku do firm, wyłącznie pracujących dla Rządu i tylko za zgodą Ministerstwa Skarbu, przytem na podstawie szczegółowo uzasadnionego wniosku zainteresowanego Ministerstwa.

9) W umowach na dostawę artykułów lub towaru gotowego zaliczki są niedopuszczalne.

10) Gdy zamawiany przez władze państwowe artykuł jest produkowany z surowca pochodzenia zagranicznego, może być dostawcy wypłacona zaliczka i ponad 35 % ceny umownej, o ile stwierdzone będzie bezwzględnie, że wartość surowca w stosunku do ceny wyprodukowanego artykułu stanowi więcej, aniżeli 35 %. W tym wypadku zaliczka może być wydana dostawcy w wysokości, odpowiadającej zasadniczo wartości surowca, jednakże nie powinna przekraczać 50 % ceny umownej.

11) Zaliczki w zasadzie winny być oprocentowane w wysokości stopy procentowej pobieranej przez Bank Polski od dyskonta. Można jednak nie żądać płacenia tego procentu, o ile dostawca dowiedzie, że przy kalkulacji ceny dostarczonego artykułu, czy towaru nie brał pod uwagę procentu od zaliczek, otrzymywanych ze Skarbu Państwa.

12) W razie zerwania umowy z winy dostawcy zaliczka winna być zwrócona wraz z prawnemi procentami bez względu na to, czy była oprocentowana, czy też nie.

13) Prolongowanie terminów dostawy bezwarunkowo nie powinno mieć miejsca, o ile nie zachodzą okoliczności, uprawniające do prolongaty i przewidziane umową. Jeżeli chodzi o siłę wyższą, uznanie jej lub nieuznanie rozpatrywane być winno ze stanowiska ściśle prawnego i w porozumieniu z Prokuratorją Generalną Rzeczypospolitej Polskiej.

14) Nie można zawierać z tym samym dostawcą i na dostawę tego samego artykułu, czy towaru nowej umowy, dopóki nie została odebrana przynajmniej połowa poprzedniego zamówienia. Jeżeli dostawa odbywa się nie partjami, lecz ma być uskuteczniona w całości i odrazu, zawarcie nowej umowy na ten sam towar i z tym samym dostawcą może nastąpić po stwierdzeniu przez specjalną fachową komisję zaawansowania w wykonaniu zamówienia przynajmniej do 75 %.

15) Akredytyw otwierać nie należy. O ileby jednak w pewnych wyjątkowych wypadkach zachodziła potrzeba otwarcia akredytywy, może to nastąpić tylko za zgodą Ministerstwa Skarbu, przytem w państwowej instytucji kredytowej, którą w każdym poszczególnym wypadku wskaże Ministerstwo Skarbu.

16) Projekt każdej umowy, mającej większe znaczenie gospodarcze, winien uzyskać aprobatę Komitetu Ekonomicznego Ministrów.

17) Wszystkie umowy zagraniczne winny być przesyłane Ministerstwu Skarbu do zaopinjowania z wyjątkiem zakupów przeprowadzanych przez następujące instytucje państwowe: 1) Wyższe zakłady naukowe, 2) Państwowy Instytut Geologiczny, 3) Naukowy Instytut Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, 4) Państwowy Instytut Meteorologiczny (uchwała Rady Ministrów z dnia 28 maja 1926 r.). Definiacja umowy zagranicznej mieści się w okólniku Ministerstwa Skarbu L. 1901|DB|3 z dnia 19 września 1925 r. (porównaj okólnik Nr. 9868|O. Prez.|25 z dn. 29|X.1925 r. do Kuratorjów Okr. Szkol. oraz Rektoratów i Dyrektorów

Szkół Wyższych), którego ostatni ustęp, w myśl uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 24 czerwca 1926 r., winien otrzymać następujące brzmienie:

„W razie zgłoszenia ofert zagranicznych i krajowych na towary równorzędnej jakości przyznanie dostawy firmie krajowej po cenie wyższej od ceny firmy zagranicznej uzależnione zostaje od każdorazowej zgody Ministerstwa Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu oraz odnośnemi Ministerstwami.

18) Umowy zagraniczne winny być zawierane w walucie obcej.

19) Należność, względnie zaliczki za dostarczane artykuły, sprowadzane z zagranicy, winny być wypłacane w walucie zagranicznej z tem zastrzeżeniem, że nie będą one wydawane do rąk dostawców krajowych lecz będą przekazywane przez Bank Polski bezpośrednio do firmy zagranicznej, uskuteczniającej dostawę, lub też do banku zagranicznego na rachunek tejże firmy.

20) Przy drobnych zamówieniach artykułów zagranicznego pochodzenia wypłata do wysokości 5.000 zł. może nastąpić w złotych jednakże za uprzednią zgodą Ministerstwa Skarbu.

21) Celem zapobieżenia ewentualności przekazywania zagranicę walut obcych przez wymienionych w art. 19 dostawców na podstawie pozostających w ich ręku dowodów dewizowych (faktur zagranicznych, kwitów wzg. deklaracyj celnych lub listów przewozowych) należy przy wykonywaniu umów zagranicznych przestrzegać następujących zasad:

a) Dostawca towaru zagranicznego powinien do rachunku za dostarczony towar dołączyć fakturę, wystawioną przez zagranicznego sprzedawcę tego towaru oraz kwit, względnie deklarację celną, stwierdzające dokonanie odprawy celnej. Jeżeli towar przywieziony jest z obszaru W. M. Gdańska, winien dostawca dołączyć wtórnik listu przewozowego.

b) Gdy dostawca otrzymuje zaliczkę na towary, które mają być sprowadzone z zagranicy, winien złożyć dowody, stwierdzające konieczność zapłacenia zaliczki (fakturę t. zw. „pro forma", korespondencję i t. p.) Ponadto winien dostawca złożyć pisemne zobowiązanie, że po nadejściu towaru do kraju, dokumenty o których mowa w ust. a), dołączy do rachunku za dostarczony towar.

c) Wszystkie powyższe dowody winny być złożone w oryginale.

W razie potrzeby dowody oryginalne mogą być przez dane Ministerstwo lub Urząd wydane dostawcy z powrotem pod warunkiem zaopatrzenia wszystkich oryginałów w wyraźną adnotację, wskazującą sumę waluty przekazanej, oraz pod warunkiem zachowania przez Urząd poświadczonych przez upoważnionego do tych czynności urzędnika odpisów tych dokumentów łącznie z poczynionemi na oryginałach adnotacjami.

Adnotacje na dokumentach i poświadczeniach winny być również opatrzone podpisem tegoż urzędnika.

Zarazem Ministerstwo wyjaśnia, że powyższe zarządzenie uchyla dotychczas obowiązujący okólnik Ministerstwa Nr. 2048|F. 24 z dnia 8 marca 1924.

Za Ministra
Dr. Mieczysław Szerer
Dyrektor Departamentu.

62.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Warszawa,
Dnia 29 sierpnia 1927 roku.
Nr. II—11911|27.
W sprawie wpływu wychowawczego nauczycieli na młodzież szkolną.

Do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Pana Wojewody Śląskiego i Pana Wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

Niski poziom wychowawczy i naukowy niektórych szkół zmusza mnie do zalecenia Panom Kuratorom zwracania pilnej uwagi na poziom ideowy i naukowy nauczycielstwa. Wysoki poziom stanu nauczycielskiego jest pierwszym warunkiem zapewnienia należytego wpływu wychowawczego, gdyż jak wiadomo, nauczyciel wychowuje nietylko słowem, lecz w znacznie większym stopniu własnym przykładem.

Przedewszystkiem więc nauczyciel musi być nieskazitelny pod względem etycznym. Ten, który w swojem postępowaniu rozmija się z zasadami etyki, niegodzien jest stanowiska nauczyciela i nie zasługuje na żadne względy.

To też proszę Panów Kuratorów, Wizytatorów, Inspektorów oraz Dyrektorów i Kierowników Szkół, aby na każdy

postępek nieetyczny, reagowali natychmiast i nieubłaganie z zastosowaniem najsurowszych rozporządzalnych środków dyscyplinarnych.

Ponieważ zdarzało się niekiedy, że urzędujące komisje dyscyplinarne, powodując się w tych wypadkach niewłaściwie względami ludzkości, zbyt łagodnie wyrokowały o winie nauczyciela, któremu udowodniono czyn nieetyczny, zamierzam wezwać rzeczników dyscyplinarnych, aby pełniąc swe czynności, przypominali komisjom, że skutki niemoralnego postępku wychowawcy sięgają zazwyczaj znacznie dalej i są groźniejsze dla przyszłości społeczeństwa, niż takie same występki każdego innego obwinionego. Samo zaś nauczycielstwo wzywam i proszę, aby stojąc na straży godności i czystości moralnej swojego stanu, nietylko nie osłaniało, jak to bywa, swych kolegów, wykraczających poza granice etyki, ale przeciwnie, aby wszelkie nieetyczne postępki w swem środowisku samo tępiło i władzom tępić pomagało.

Drugim koniecznym warunkiem należytego wykonania roli wychowawczej jest ścisłe i sumienne wypełnianie obowiązków zawodowych. Wszelkie więc objawy niesumienności i niedbalstwa w wykonywaniu obowiązków nauczycielskich, jak niedostateczne przygotowywanie się do lekcyj, spóźnianie się lub zupełne opuszczanie dni i godzin lekcyjnych bez szczególnie ważnego powodu, wszystko to powinno być ścigane i tępione z całą surowością. Nie spełnia należycie swych obowiązków i poniekąd współwinnym staje się ten wizytator, inspektor, czy kierownik szkoły, który skłonny jest tolerować powyższe objawy, jako zło konieczne, wobec którego czuje się bezbronnym. Nie należy zapominać, że wyrobienie w uczniach poczucia obowiązkowości, to jeden z głównych celów wychowawczych, ale pierwszym warunkiem osiągnięcia tego celu jest dobry przykład samego wychowawcy.

Obowiązujące w tym zakresie przepisy, aczkolwiek niezupełnie wystarczające, dają jednak możność skutecznego walczenia ze złem, o którem mowa. Proszę więc Panów Kuratorów o staranne zwrócenie uwagi na rozdział IV ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 592), a mianowicie na przepisy o ocenie pracy nauczyciela. Proszę o stanowcze pouczenie wizytatorów i dyrektorów szkół, że wyrządziliby wielką szkodę szkolnictwu a pod pewnym względem i samemu nauczycielstwu, gdyby na polecone przez ustawę wpisywanie spostrzeżeń do wykazów kwalifikacyjnych nauczycieli patrzyli jak na jakiś szablo-

nowy obowiązek biurokratyczny i gdyby nie wyzyskali tego przepisu ustawowego, jako jednego ze środków, utrzymujących nauczycielstwo w nieustannej trosce o należyty poziom jego pracy wychowawczej wogóle, a dydaktycznej w szczególności. Ocena powinna być bezstronna, sprawiedliwa ale i surowa.

Żądając ścisłego stosowania się do powyższych wskazówek, równocześnie proszę Panów Kuratorów, aby rozumieli i wspomagali cenne dążenie do doskonalenia własnej pracy zawodowej, jakie niewątpliwie istnieje w szerokich kołach nauczycielstwa. Ważnym obowiązkiem władz szkolnych jest korzystanie z tego dążenia, aby rozbudzać, podtrzymywać i pogłębiać zainteresowania dydaktyczne i wychowawcze nauczycielstwa.

Formy, w jakich ta praca wyrażać się może, muszą być różne zależnie od rodzaju i organizacji szkoły, natury przedmiotu, zainteresowania i t. d. Gdy więc chodzi o nauczycielstwo szkół powszechnych, to szczególną opieką otoczyć należy t. zw. konferencje rejonowe. Panowie inspektorowie szkolni, trzymając się zasad wyłuszczonych w tej sprawie w okólniku z dnia 28 maja 1926 roku Nr. I—5580|26, (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 12 poz. 144) powinni pilnie baczyć zwłaszcza na to, aby konferencje rejonowe nie wpadały w szablon przez poruszanie na każdej tych samych zagadnień, ale by przez kolejną zmienność tematów, względnie przez ich stopniowe pogłębianie, podtrzymywały świeżość zainteresowań uczestników.

Na terenie szkół średnich, zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych są bardzo godne polecenia t. zw. lekcje pokazowe prowadzone kolejno przez członków grona, z tem jednak, aby po każdej takiej lekcji i to możliwie bezpośrednio odbyła się konferencja poświęcona omówieniu głównie strony metodycznej lekcji. Należy tu zaznaczyć, że smutne świadectwo wystawiłby sobie zespół nauczycielski tej szkoły w której takie konferencję polekcyjne, zamiast ożywienia zainteresowań zagadnieniami dydaktycznemi oraz podniesienia poziomu pracy grona pod względem metodycznym — wywoływałyby w gronie niesnaski, spowodowane krytyką lekcyj.

W seminarjach nauczycielskich szczególnie korzystnem może być ujęcie w jeden wspólny plan lekcyj pokazowych odbywanych w szkole ćwiczeń i na kursach seminarjum zawsze wobec połączonych gron nauczycielskich obu szkół. Nauczyciele, uczący na kursach, zwłaszcza ci, którzy sami nie pracowali nigdy w szkole powszechnej, mogą odnieść duże korzyści z obserwacji lekcji w klasach szkoły ćwiczeń, gdyż właśnie

na niższych stopniach nauczania najjaśniej występują elementy dydaktyczne, które, aczkolwiek już nie w tak prostej formie, jednakowoż muszą być stosowane i na stopniu wyższym. Z drugiej strony, nauczyciele szkół ćwiczeń przysłuchując się lekcjom na poziomie wyższym, mogą rozszerzyć swe horyzonty dydaktyczne i uzyskać wiele cennych wskazówek dla pogłębienia własnej pracy, zwłaszcza w wyższych oddziałach szkoły.

W miejscowościach, gdzie jest kilka szkoł średnich, może i powinno być stosowane urządzenie lekcyj pokazowych międzyszkolnych przeznaczonych dla nauczycieli specjalistów w danym przedmiocie nauki szkolnej. Niewątpliwie współpraca nauczycieli o tej samej lub pokrewnej specjalności może iść dalej i głębiej, niż współpraca całego grona na terenie jednej szkoły, gdyż nie potrzebuje ograniczać się do zagadnień dydaktyki ogólnej, ale musi wejść w szczegóły metodyki danego przedmiotu, a może doprowadzić do współpracy umysłowej nawet w dziedzinie nauki czystej.

Ożywienie zainteresowań zagadnieniami wychowawczo-dydaktycznemi, zapewne wzmoże odczucie potrzeby korzystania z odpowiednich książek i wydawnictw perjodycznych. Władze szkolne, a przedewszystkiem bezpośredni przełożeni, powinni zachęcić nauczycielstwo do intensywniejszego niż dotychczas korzystania z założonych przez Ministerstwo centralnych bibljotek pedagogicznych i pracowni naukowych oraz w miarę możności organizować zaopatrywanie tych instytucyj w nowe wydawnictwa i pomoce szkolne. Kierownicy szkół, w których istnieją bibljoteki nauczycielskie, powinni w miarę rozporządzalnych środków dbać o ich powiększenie i jak najżyczliwiej traktować wnioski nauczycieli o nabycie nowych potrzebnych wydawnictw.

Mówiąc o konieczności wzmożenia wpływu wychowawczego nauczycielstwa, nie mogę pominąć ważnej sprawy zachowania przez nauczyciela właściwego stosunku do ludności, posyłającej swe dzieci do szkoły, w której ten nauczyciel uczy. Niestety, dochodzi do mnie nazbyt wiele skarg, z których widać, że zdarzają się nauczyciele, którzy nie tylko nie zdobyli sobie zaufania miejscowej ludności, ale którzy przez swoje wyzywające zachowanie się wobec miejscowych zwyczajów, przez swój płytki krytyczny stosunek do odrębności psychicznych miejscowego społeczeństwa oddziaływują drażniąco na ludność, usposabiając ją nieprzychylnie do siebie, a przez to i do szkoły. W takich wypadkach przeniesienie nauczyciela do innej miejscowości powinno być uważane za konieczność.

Przedewszystkiem jednak proszę Panów Kuratorów pilnie przestrzegać nauczycielstwo przed zbyt intensywnem angażowaniem się w walce partyjno-politycznej. Daleki od intencji ograniczania nauczycielstwa w jego prawach obywatelskich, i rozumiejąc dobrze, że sprawy publiczne nie mogą i nie powinny mu być obojętne, uważam jednak za swój obowiązek jak najkategoryczniej żądać ścisłego stosowania się do zasady, zawartej w art. 28 wymienionej wyżej ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, orzekającej, że „w wykonaniu praw obywatelskich nauczyciel winien kierować się zawsze względami na szczególne obowiązki, jakie nakłada nań . . . stanowisko wychowawcy.

A nasze życie publiczne zwłaszcza w walce partyjno-politycznej niestety zbyt często przybiera formy, nielicujące z godnością tego stanowiska.

Pozatem nauczycielowi, zaangażowanemu w walce partyjnej, zawsze grozi niebezpieczeństwo wpadnięcia w konflikt ideowy przynajmniej z częścią rodziców uczniów, co uniemożliwia niezbędne dla sprawy wychowania współdziałanie domu rodzicielskiego ze szkołą, które opiera się na wierze w bezstronność i sprawiedliwość nauczyciela Namiętne angażowanie się po stronie jakichś partyj politycznych musi budzić podejrzenie, że wpływ takiego rozmiętnienia oddziaływać musi także i na stosunek do uczniów, których rodzice są przeciwnikami politycznymi danego nauczyciela.

Nauczyciel zbyt często zapomina, że wywiera wpływ wychowawczy na uczniów nietylko przez styczność z nimi w szkole, lecz, że występując gdziekolwiek publicznie również oddziaływa na młodzież, która—jak wiadomo—interesuje się życiem, zapatrywaniami i zachowaniem się swoich nauczycieli. Jeżeli nauczyciel w wystąpieniach swoich publicznych występuje w duchu partyj politycznych, których działalność nacechowana jest różniczkowaniem obywateli ze względów na różną przynależność narodową, wyznaniową, społeczną, jeżeli propaguje nierównomierne traktowanie obywateli ze względów wyżej naprowadzonych, jeżeli wzbudza niechęć między różnemi grupami obywatelskiemi tego samego państwa, wówczas podkopuje u młodzieży fundamentalne podstawy wychowania, wynikające z konstytucji, a opierające budowę państwa na zasadzie bezwględnego równouprawnienia, nieznającego żadnych różnic ani przywilejów.

Tylko nauczyciel przejęty tym duchem spełnia dobrze swe zadanie i zapewnia szkole odpowiednią atmosferę wychowawczą i spokój, potrzebny do podniesienia poziomu

naukowego. Wykroczenia w tej mierze nie mogą byc cierpiane i muszą pociągnąć dla nauczycielstwa niepożądane konsekwencje.

Polecam szczególnej uwadze Panów Kuratorów systematyczne oddziaływanie na nauczycieli w kierunku wszystkich wyżej wyłuszczonych zasad i usilne dążenie do faktycznego wprowadzenia ich w życie.

(—) **Dr. Dobrucki**
Minister

II—19209|27
13.IX.27

Do

Dyrekcyj gimnazjów państwowych i prywatnych, Seminarjum nauczycielskiego, Kierownictw Preparand, Inspektoratów Szkolnych i szkół zawodowych Okręgu Szkolnego Pol.

Kuratorjum przesyła Okólnik Ministerswa celem dokładnego zapoznania nauczycielstwa z jego treścią i stosowania go przy spełnianiu obowiązków służbowych. Dyrekcje i Inspektoraty winny często wracać przy każdej nadarzającej sposobności do tego okólnika i przypominać go nauczycielstwu

Za Kuratora
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

63.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie czasu, w jakim ma być dokonywany wybór podręczników przez Rady Pedagogiczne szkół powszechnych, państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich.

Szkoły powszechne, państwowe szkoły średnie ogólnokształcące oraz seminarja nauczycielskie i ochroniarskie dokonywały najczęściej wyboru podręczników dopiero przed rozpoczęciem roku szkolnego, co zmuszało młodzież

do robienia zakupów w toku zajęć szkolnych. Taki stan rzeczy jest niepożądany, nie pozwala bowiem przygotować księgarzom odpowiednich nakładów, rodziców zmusza jednorazowo do dużych, nieraz nadspodziewanych wydatków i do dłuższych często poszukiwań, gdyż nie wszystkie księgarnie są odpowiednio zaopatrzone, wreszcie wywołuje w życiu szkolnem pewien zamęt, gdy uczniowie i uczennice nie mogą stawić się na oznaczony dzień z podręcznikami. Zwłaszcza odnosi się to do prowincji. Aby temu zapobiec, Ministerstwo spowoduje wcześniejsze wydawanie „Spisu książek i środków naukowych", Kuratorja zaś polecą kierownictwom szkół powszechnych i średnich, aby Rady Pedagogiczne, zgodnie z zasadami, wymienionemi w rozporządzeniu z dnia 23 maja 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8|186 p. 112) w sprawie wyboru i zmian podręczników szkolnych, ustaliły już przed końcem każdego roku szkolnego listę podręczników, wybranych na rok następny. Lista ta powinna być wywieszona na widocznem, dostępnem miejscu w lokalu szkolnym, aby każdy zainteresowany mógł się z nią dokładnie zawczasu zaznajomić.

Ponadto Ministerstwo zwraca uwagę, iż w wypadkach, gdy urzędowy „Spis książek szkolnych i środków naukowych" stawia narówni dwa wydania tego samego podręcznika, nauczyciele — w razie wyboru danego podręcznika przez Radę Pedagogiczną — nie mają prawa domagać się od uczniów nabywania jednego z tych wydań, z zupełnem wykluczeniem drugiego. W wypadkach takich należy dopuścić do użytku w szkołach oba wydania, o ile tylko między niemi nie zachodzą głębiej sięgające różnice.

Kuratorja podadzą bezzwłocznie powyższe do wiadomości kierownictwom szkół powszechnych, dyrekcjom państwowych szkół średnich ogólnokształcących oraz seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) **Dr. Dobrucki.**

Warszawa, dnia 23 maja 1927 r.
(Nr. II. P. 4242|27)

II-11049|27
4.VI-27.

Dyrekcjom Szkół Średnich Państwowych i Prywatnych Seminarjów naucz. Preperand, Inspektoratom szkolnym do wiadomości i ścisłego wykonania.

p. o. Kuratora
(—) **Dr. Kuczewski.**

64.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa
Dnia 9 czerwca 1927 roku.
Nr. O. Prez. 3633/27.

W sprawie skali stopni na świadectwach szkolnych.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) i Liceum Krzemienieckiego.

W ziązku z okólnikiem z dnia 30 marca 1927 r. Nr. 0 Prez. 716|27 w sprawie druku świadectw szkolnych Ministerstwo oznajmia co następuje.

Nowe formularze świadectw szkolnych, drukowane obecnie w Drukarni Państwowej dla szkół powszechnych, szkół ćwiczeń, seminarjów nauczycielskich i szkół średnich ogólnokształcących, są oparte na jednolitym wzorze i zawierają następującą skalę stopni:

SKALA STOPNI

1. ze sprawowania się	bardzo dobry	dobry	odpowiedni	nieodpowiedni
2. z nauki przedmiotów	bardzo dobry	dobry	dostateczny	niedostateczny
3. wynik ogólny	bardzo dobry	dobry	dostateczny	niedostateczny

Każde zatem świadectwo oprócz stopni ze sprawowania się i postępów w nauce według skali, ustalonej rozporządzeniem z dnia 9 czerwca 1923 r. Nr. 1381|23 S. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z roku 1923 Nr. 12 poz. 96) zawierać będzie ocenę ostateczną, określoną jako „wynik ogólny“, a zawartą w jednym z czterech wyżej podanych stopni. Pierwsze trzy stopnie „wyniku ogólnego” stwierdzają ukończenie danej klasy (oddziału) z postępem bardzo dobrym, dobrym lub dostatecznym, a więc także, — jeżeli nie jest to klasa najwyższa danej szkoły, — przejście ucznia do klasy (oddziału) następnej, „wynik ogólny“ niedostateczny oznacza, że uczeń nie ukończył klasy (oddziału) i winien ją powtarzać.

Ustalenie na świadectwie stopnia „wyniku ogólnego“ należy do kompetencji nauczycieli, uczących w danej klasie (oddziale), którzy na konferencji pod przewodnictwem dyrektora (kierownika) szkoły oceniają rezultaty całorocznej

pracy i sprawowania się ucznia, uchwalając równocześnie stopień „wyniku ogólnego" na podstawie wszystkich stopni, zawartych w świadectwie, przy uwzględnieniu zdolności, pracowitości wrodzonego usposobienia klasyfikowanego ucznia. W szkołach średnich zatem ogólnokształcących ustalanie „wyniku ogólnego" należeć będzie do zakresu działania komisji klasowej (§ 17 Regulaminu Rady Pedagogicznej, ogłoszonego w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6 poz. 45 z roku 1926).

Niewątpliwie najczęściej zdarzać się będzie, że konferencja (komisja klasowa), stwierdzając ukończenie przez ucznia danej klasy (oddziału), wyrazi to w „wyniku ogólnym" tym stopniem, który występuje na świadectwie w przeważającej liczbie, (o ile oczywiście niema stopni niedostatecznych), przyczem przy stopniach bardzo dobrych, dobrych i dostatecznych jeden stopień bardzo dobry, równoważyć będzie stopień dostateczny, dając w rezultacie stopień dobry.

Jakkolwiek przy ustalaniu stopnia „wyniku ogólnego" różne momenty mogą być brane pod uwagę przez konferencję nauczycielską (komisję klasową), Ministerstwo na kilku niżej podanych przypadkach wskazuje ogólne zasady, których należałoby przestrzegać dla zachowania jednolitości w klasyfikowaniu uczniów.

1) Jeżeli uczeń z więcej niż połowy obowiązkowych przedmiotów nauki oraz ze sprawowania się uzyskał stopień bardzo dobry, a w żadnym przedmiocie nie ma stopnia dostatecznego, „wynik ogólny" będzie z reguły uznany jako bardzo dobry.

2) Przy równej ilości stopni bardzo dobrych i conajmniej dobrych tak ze sprawowania się jak i z nauki poszczególnych przedmiotów „wynik ogólny" może być bardzo dobry lub dobry.

3) Gdy liczba dobrych i conajmniej dostatecznych stopni jest równa, „wynik ogólny" może być dobry, jeżeli stopień ze sprawowania się jest co najmniej dobry, przyczem stopień bardzo dobry równoważy stopień dostateczny.

4) Uczeń, który ma stopień niedostateczny z jednego przedmiotu, może otrzymać w „wyniku ogólnym" stopień dostateczny lub niedostateczny zależnie od obowiązujących dotąd pod tym względem na danym terenie przepisów promocyjnych, względnie w braku takich przepisów lub w szkołach, w których one nie obowiązują, zależnie od uznania konferencji (komisji klasowej). W tym wypadku zasadą winno być, że dostateczny „wynik ogólny" przyznać można

tylko wtedy, gdy dany przedmiot istnieje w programie klasy (oddziału) następnej do której uczeń przechodzi. Gdyby jednak uczeń i w następnym roku nie uczynił w tym przedmiocie przynajmniej dostatecznych postępów, winien pozostać drugi rok w tej samej klasie (oddziale), chociażby z innych przedmiotów uzyskał stopnie pomyślne.

5) Przy dwóch stopniach niedostatecznych „wynik ogólny" winien być uznany w każdym razie jako niedostateczny.

Powyższe przykłady nie wyczerpują wszystkich przypadków, jakie przy ustalaniu stopnia „wyniku ogólnego" zajść mogą. Do czasu wydania jednolitych na całym obszarze Państwa przepisów promocyjnych dla różnych kategoryj szkół zasady wyżej podane stanowić winny wskazówki orjentacyjne dla konferencyj nauczycielskich (komisyj klasowych), które przyznawać będą stopień „wyniku ogólnego".

Powyższe dyrektywy zechce Kuratorjum podać do wiadomości dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich oraz kierowników szkół ćwiczeń i szkół powszechnych.

Za Ministra

Podsekretarz Stanu

Dyrekcjom Szk. Śred. i Seminarjów naucz. i Kierownictw Preparand i Inspektoratów Szkolnych Okr. Pol. do wiadomości i zastosowania się

Za Kuratora
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydz.

65.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Poleskiego

w Brześciu n|B.
dnia 12 września 1927 roku.
Nr. I—19462|27.
W sprawie koncesyj na powszechne szkoły prywatne.

Do p. p. Inspektorów Szkolnych Okręgu Szkolnego Poleskiego.

Pomimo szeregu rozporządzeń Kuratorjum O. S. Poleskiego, normujących sprawę udzielania koncesyj na prowa-

dzenie szkół prywatnych, a mianowicie okólników: z dnia 26.VII.1922 r. Nr. 4175, z dnia 27.X.1922 roku Nr. 7509, z dnia 12.VI.1923 r. (Dz. Urz. Kur. O. S. Pol. z roku 1923 Nr. 3, poz. 84), z dn. 17.VIII.1925 r. Nr. 14206|I, z dnia 8.VIII.1927 r. Nr. I-4529|27 i z dnia 29.VIII.1927 r. Nr. I-17880|27 p. p. Inspektorzy przedkładają dalej do Kuratorjum podania koncesjonarjuszy bez odnośnych dowodów oraz w terminie spóźnionym, co wywołuje zbędną korespondencję władz szkolnych i wstrzymuje rozpoczynanie w czasie normalnym nauk w szkołach prywatnych.

Ponieważ zaś zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28.II.1927 roku Nr. I-3030|27 koncesje na szkoły prywatne winny być udzielane **bezterminowo**, co zechcą p. p. Inspektórzy stosować ściśle już w chwili obecnej, należy żądać od koncesjonarjuszy **wszystkich załączników**, wymienionych w p. 3 rozporządzenia Kuratorjum O. S. P. z dnia 12.VI.1923 (Dz. Urz. Kur. O. S. P. z roku 1923 Nr. 3, poz. 84) w nadsyłanych ostatnio przez p. p. Inspektorów wnioskach o koncesjach na szkoły prywatne brak w większości wypadków:

1) dowodów, że koncesjonarjusz, gwarantując wykonanie budżetu, posiada odpowiedni majątek;

2) dowodów kwalifikacyj **wszystkich** nauczycieli;

3) dowodów posiadania obywatelstwa polskiego przez koncesjonarjuszy, a często i nauczycieli;

4) programów nauczania i podziałów godzin;

5) dokładnego opisu lokalu szkolnego przez lekarza urzędowego i orzeczenia co do przydatności na cele szkolne (W wielu wypadkach lekarze mówią zbyt ogólnikowo, nie podają, ilu uczniów może pomieścić lokal i uwarunkowują przydatność szeregiem zastrzeżeń, których następnie nikt nie przestrzega ani nie sprawdza, zamiast wyraźnie określić, czy lokal się nadaje czy nie);

6) wyraźnego wniosku co do stopnia organizacyjnego szkoły w związku z ilością i wymiarem sal szkolnych oraz ilością uczniów;

7) spisu dzieci z podaniem wieku i wyznania.

Dalej wobec rozporządzenia Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 5.I.1927 roku Nr. I-147|27 (Dz. Urz. Min. W. R. i O P. z roku 1927. Nr. 2 poz. 31). że dzieci, uczęszczające do koncesjowanych prywatnych szkół powszechnych bez względu na ich język nauczania, czynią zadość obowiązkowi szkolnemu, należy wymagać, by program szkół prywatnych odpowiadał programowi wydanemu przez Ministeztwo W.

R. i O. P. dla szkół powszechnych, a nauczyciele posiadali odpowiednie kwalifikacje, t. j. by przynajmniej kierownik posiadał pełne kwalifikacje, a inni nauczyciele byli przynajmniej siłami czasowo kwalifikowanemi w rozumieniu ustawy z 27 maja 1919 roku o uposażeniu i kwalifikacjach nauczycieli szkół powszechnych. Podstawą do określania kwalifikacyj nauczycielstwa są świadectwa, wydane przez szkoły państwowe polskie lub byłych państw zaborczych. Świadectwa szkół prywatnych są ważne tylko wtedy, gdy szkoły takie należą do kategorji a) lub b), co na świadectwach jest zawsze uwidocznione.

Nauczyciele przedmiotów judaistycznych winni posiadać studja osobne jak i nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących, a oprócz tego dowody, wydane przez rabinów lub uprawnione szkoły, że tacy nauczyciele posiadają znajomość judaistyki. Zaznacza się, że w Warszawie istnieje państwowe seminarjum nauczycielskie kształcące nauczycieli religji wyznania mojżeszowego, a w Wilnie prywatne żydowskie seminarjum nauczycielskie, którego świadectwa są ważne, o ile zostały podpisane przez delegata Ministerstwa W. R. i O. P. Kierownicy przedszkoli i chederów winni posiadać dowody znajomości tych przedmiotów, których uczą. Ponieważ w takich szkołach są dzieci w wieku przedszkolnym i przedmiotów ogólnych nie uczą się, przeto i wymagania od nauczycieli studjów, równych nauczycielstwu szkół powszechnych nie jest konieczne. Winni oni jednak znać język państwowy w słowie i piśmie. Zaznacza się, że dzieci w takich zakładach mogą przebywać tylko do 7-go roku życia, poczem podpadają pod ogólny przymus szkolny.

Wobec powyższego Kuratorjum O. S. P. nie zezwala p. p. Inspektorom udzielać koncesyj na nowe szkoły prywatne, o ile te nie czynią zadość podanym warunkom. Szkoły prywatne dawniej istniejące, które w bieżącym roku szkolnym już rozpoczęły naukę na zasadzie zezwolenia Kuratorjum z dnia 29.VIII-1927 r. Nr. I-17880/27, należy zobowiązać do uzupełnienia brakujących dowodów do 1 listopada b. r. Kierownicy takich szkół winni uzupełnić swe kwalifikacje nauczycielskie do końca 1927/28 roku szkolnego.

W razie niezastosowania się szkół prywatnych do niniejszego zarządzenia, doniosą p. p. Inspektorzy do Kuratorjum, które cofnie koncesję.

Każda czyniąca zadość wszystkim wymaganiom szkoła otrzymuje koncesje bezterminową, która jest ważną dokąd szkoła tych warunków nie zmienia na inne, wypełnia podany program nauczania lub koncesjonarjusz nie doniesie o likwidacji szkoły.

O wszelkich zmianach co do lokalu, charakteru szkoły i grona nauczycielskiego donosi koncesjonarjusz wcześniej do Kuratorjum za pośrednictwem Inspektora Szkolnego, w celu wykonanla aprobaty. Postawienie władz szkolnych wobec faktów dokonanych może pociągnąć za sobą cofnięcie koncesji.

Wszelkie podania o koncesje na nowe szkoły lub zezwolenie na zmiany w już istniejącej szkole prywatnej, winny być składane w Inspektoracie Szkolnym do 1 sierpnia, a Inspektorat nadsyła do Kuratorjum przed 10 sierpnia każdego roku.

P. p. Inspektorzy winni wszystkie szkoły prywatne na terenie swego powiatu mieć w dokładnej ewidencji wraz z wykazem gron nauczycielskich i ich kwalifikacyj, oraz szkoły te dokładnie wizytować narówni ze szkołami publicznemi.

Za ścisłe wykonanie podanego są p. p. Inspektorzy odpowiedzialni

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **Dr. Kuczewski.**

66.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
——
Dnia 29 sierpnia 1927 roku.
Nr. I-11980|27.

W sprawie przenoszenia do miejscowości zdrowszych nauczycieli chorych na płuca oraz w sprawie zniżek godzin dla rekonwalescentów.

Do
Kuratorjów Okręgów Szkolnych do liceum Krzemienieckiego oraz do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Opuszczający po odbytej kuracji Sanatorjum Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół powszechnych nauczyciele są według opinji lekarskiej niejednokrotnie w takim stanie zdrowia, iż celem uniknięcia nawrotu choroby byłowy wskazane:

1) wyznaczenie im miejsca służbowego w miejscowości zdrowszej od tej, w której przed uzyskaniem urlopu dla leczenia pełnili służbę i 2) do czasu ostatecznego powrotu

do zdrowia zniżenia im liczby godzin pracy obowiązkowej oraz zwolnienia od nauczania pewnych, szczególnie tego rodzaju choroby wyczerpujących przedmiotów, jak śpiew i gimnastyka.

Z uwagi na powyższy stan, Ministerstwo zaleca uwzględniać w granicach możliwości potwierdzone świadectwem lekarza naczelnego wymienionego sanatorjum prośby pacjentów jego bądź o przeniesienie do miejscowości zdrowszej, bądź o udzielenie zniżki godzin pracy obowiązkowej.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.

Dnia 10 września 1927 roku.

Nr. I-18788|27.

Panom Inspektorom Szkolnym Okręgu Poleskiego do wiadomości i zastosowania się.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Podgòrski**
p. o. Naczelnika Wydziału

67.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Dnia 9 kwietnia 1927 r.

Nr. I-3424/27.

W sprawie zaliczenia pracy nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych w czasie wojny do wysługi emerytalnej.

Do
Kuratorjów Okręgów
Szkolnych.

Ministerstwo W. R. i O. P., uzupełniając okólnik z dnia 28 maja 1925 r. Nr. I. 10008/25, w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (pismo tegoż Ministerstwa z dnia 2 kwietnia 1927 r. Nr. 5938|DB|Em.) wyjaśnia, że praca nauczy-

cielska w publicznych szkołach powszechnych (elementarnych, początkowych) gminnych, miejskich i wiejskich na obszarze b. zaboru rosyjskiego w czasie wojny aż do objęcia szkolnictwa w danej miejscowości przez władze państwowe polskie podlega zaliczeniu do wysługi emerytalnej na podstawie art. 81 ustęp 1-szy ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 ex 24 poz. 46) jako państwowa służba zaborcza.

Jeśli chodzi o miejscowości, które nie weszły do obecnego obszaru Państwa Polskiego, praca wymieniona wyżej może być uwzględniona na podstawie art. 81 ustęp 1-szy tylko do dnia 31 października 1917 r. Praca po tym terminie może być zaliczoną do wysługi emerytalnej tylko na podstawie art. 97 wymienionej ustawy emerytalnej przy uwzględnieniu warunków określonych w tym artykule.

Za Ministra
w. z. Wł. Kiliński
Podsekretarz Stanu.

Panom Inspektorom Szkolnym Okręgu Poleskiego do wiadomości.

Przytoczony na wstępie okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. jest umieszczony w Nr. 11 Dziennika Urzędowego Ministerstwa z r. 1925 pozycja 106.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **B. Kudelka.**
w/z. Naczelnika Wydziału.

68.

Minister
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

——

Warszawa

Dnia 7 września 1927 roku.

Nr. O. Prez. 5523|27.

Utworzenie Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego.

Do p. p. Kuratorów Okręgów Szkolnych Naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego w Województwie Śląskiem i Wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

Państwowe Kursy Wychowania Fizycznego w Warszawie istniejące od r. 1921 (Dz. Urzęd. Nr. 17, poz. 175

z r. 1921) otrzymują z dniem 1 września 1927 roku nazwę Państwowy Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie.

Warunki przyjęcia, cel, zakres i czas trwania studjów, zakres i tryb egzaminów rocznych i końcowych, uprawniających do zdawania egzaminu państwowego na nauczyciela ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 października 1924 roku L. 2950|II.A. (Dz. Urz. Min. W.R. i O. P. Nr. 18 poz. 183).

Na czele Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego stoi dyrektor, którego pobory, jakoteż pobory nauczycieli określa na zasadzie art. 39, ustęp ostatni ustawy z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) o uposażeniu funkcjonarjuszy państwowych i wojska Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Okólnik z dnia 17 września 1926 r. Nr. O. Prez. 7803|26 wraz z dołączonem rozporządzeniem jest nieważny.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.

Dnia 17 września 1927 roku

Nr. II-19360|27.

Dyrekcjom Szkół Średnich, Seminarjów Nauczycielskich Kierownictwom Preparand i Inspektoratom Szkolnym do wiadomości i poinformowania nauczycieli.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału

69.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

——

Warszawa

dnia 27 sierpnia 1927 roku

Nr. O. Prez. 5239/27

W sprawie sposobu uzyskiwania przez obywateli polskich dokumentów osobistych od władz Z. S. R R.

Do
Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) w Katowicach oraz Liceum Krzemienieckiego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia b. naczycieli i b. urzędników ze służby państwowej rosyjskiej, podległych Ministerstwu W. R. i O. P., którzy zamierzają czynić starania o uzyskanie z Z. S. R. R. odpisów swych akt i dokumentów osobistych, aby odpowiednie podania kierowali do Ministerstwa Spraw Zagranicznych **drogą służbową**, o ile dokumenty rzeczone potrzebne im są do celow urzędowych (nprz. do uzyskania emerytury, do ustalenia innych praw służbowych, do uzupełnienia dzisiejszych akt personalnych i t. d.)

Jeżeli osoba, starająca się o odpis, ma prawo do otrzymania świadectwa ubóstwa, powinna świadectwo takie dołączyć do swego podania w celu uzyskania zwolnienia od opłat konsularnych.

w. 101/27.

Minister
(—) **Dobrucki.**

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego

——

w Brześciu n/B.
dnia 10 września 1927 roku
Nr. O-18385/27.

Dyrekcjom Gimnazjów Państwowych i Prywatnych, Seminarjów Nauczycielskich, Preparand i Inspektoratom Szkolnym O. S. P. do wiadomości, celem poinformowania nauczycieli.

w. z. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

70.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa
dnia 7 września 1927 roku
Nr. O-Przez. 5340|27.
Zwrot opłaty szkolnej.

Do wszystkich Władz i Urzędów, podległych bezpośrednio Ministerstwu W. R. i O. R.

W związku z okólnikiem z dnia 10 września 1925 roku Nr. 10081|OR|25, w sprawie zwrotu opłaty szkolnej, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 1927 roku Nr. 55|13201 podaje do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1927|28 zwalnia się od obowiązku przedstawienia zaświadczenia, przewidzianego w p. II wyżej wymienionego okólnika, że dziecko nie zostało przyjęte do państwowej szkoły średniej z powodu braku wolnego miejsca w danej klasie.

Równocześnie uchyla się postanowienie zawarte w ustępie pierwszym punktu 2-go wyżej wymienionego okólnika z uwagi na to, że nadawanie prywatnym szkołom średnim praw szkół państwowych ma miejsce, począwszy od roku bieżącego w terminie wiosennym zgóry na najbliższy rok szkolny, a nie, jak dotychczas, w ciągu roku szkolnego.

Za Ministra
(—) **Dr. Pollak**
w.z. Dyrektora Departamentu

Nr. R. 167|27.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Poleskiego
w Brześciu n|B.
dnia 12 września 1927 roku
Nr. O-19358|27.

Dyrekcjom Państwowych Gimnazjów i Prywatnych Okręgu Szkolnego Poleskiego do wiadomości.

(—) **Dr. Kuczewski**
p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego.

71.

Minister
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Warszawa
dnia 10 czerwca 1927 roku.
Nr. O. Prez. 3661/27.

Dyrekcję szkół prywatnych — stosunki z nauczycielami.

Do
P. P. Kuratorów Okręgów Szkolnych.

Otrzymałem memorjał Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskich Szkoł Średnich, w którym znajduje się następujący ustęp:

„Pragniemy zwrócić uwagę na jedną z najbardziej uciążliwych stron bytu nauczycielstwa prywatnego, mianowicie na brak stabilizacji. Nauczyciel prywatny jest pracownikiem, angażowanym na rok jeden. Usuwanie nauczyciela zależy bezapelacyjnie do decyzji właściciela szkoły, względnie dyrektora, którzy bardzo często opierają się nie na względach pedagogicznych, lecz na powodach natury osobistej lub finansowej. To też jest na porządku dziennym usuwanie długoletnich nieraz pracowników bez żadnej odprawy a czasem w końcu roku szkolnego zdarzają się i rugi gremialne niedość uległych członków Rad Pedagogicznych. Tak niepewne, nawet poniżające położenie nauczyciela wytwarza w szkole atmosferę duszną, niezdrową, bynajmniej nie sprzyjającą spokojnej i owocnej pracy, a wysoce szkodliwą i dla poziomu etycznego nauczycielstwa.

Niepokojącem zjawiskiem na terenie szkolnictwa prywatnego jest też istnienie sporej ilości szkół, które nauczycielstwu nie wypłacają całej umówionej pensji; niedopłaty sięgają niekiedy nawet 50%. To zmusza nauczycieli do obarczania się tak nadmierną ilością lekcyj, że przy podobnem przeciążaniu o prawidłowej owocnej pracy szkolnej nie może być mowy; ci zaś nauczyciele, ktorzy nie mają możności nabrania tak wielkiej ilości godzin, są postawieni w obliczu nędzy. Bywają i takie wypadki, że szkoła, nawet nieźle stojąca finansowo, zmienia w ciągu roku szkolnego sposób obliczania pensji na mniej korzystny dla nauczycieli i potrąca im różnice płacy wstecz za ubiegłe miesiące.

Stosunki pomiędzy dyrekcją szkoły prywatnej a nauczycielami nie mogą być obojętne dla Ministerstwa.

W czasie gdy zakłady prywatne stanowią większość w szkolnictwie średniem, pracujący w nich nauczyciele spełniają zadania niezmiernej wagi dla państwa. Jest zaś oczywistem, że warunkiem owocnej pracy pedagogicznej jest spokój umysłu, nie zakłócony troską o niezawinioną utratę warsztatu pracy.

Dlatego proszę P.P. Kuratorów, aby korzystali z każdego zetknięcia się z dyrekcjami szkół prywatnych w celu zorjentowania się co do prawidłowości stosunków pomiędzy dyrekcją a nauczycielami. Należy zwracać baczną uwagę, by nauczyciele — jeźli swe obowiązki wóbec młodzieży spełniają bez zarzutu — mogli też oczekiwać ścisłego wypełnienia zobowiązań, przyjętych wobec siebie przez dyrekcję szkół i byli traktowani ze względami, należnemi sumiennie wykonywanej pracy oświatowej. O dostrzeżonych w tym kierunku rażących brakach proszę mnie zawiadomić.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego

——

Brześć n|Bugiem
dnia 21 czerwca 1927 r.
Nr. II-11861|27.

Dyrekcjom Szkół Średnich Prywatnych Okręgu Poleskiego powyższy odpis przesyła się do wiadomości i ścisłego zastosowania się celem utrzymywania poprawnych stosunków z nauczycielstwem.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

72.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa
Dnia 24 sierpnia 1927 roku.
Nr. O. Prez. 5071/27.

Sprawa dodatku ekonomicznego dla zamężnych funkcjonarjuszek państwowych.

Do
Kuratorjów Okręgów Szkolnych.

Opierając się na wyjaśnieniu Ministerstwa Skarbu z dnia 28 czerwca b. r. L: 1326/DB/2, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca stosować następujące zasady przy przyznawaniu dodatku ekonomicznego dla zamężnych funkcjonarjuszek państwowych.

Dodatek ekonomiczny na dzieci może być przyznany funkcjonarjuszowi-kobiecie pod warunkiem dostarczenia przez nią dowodu, że dzieci utrzymuje oraz uzasadnienia przyczyny tego utrzymywania.

Przyczyny utrzymywania dzieci mogą być różnorodne, jak: niezdolność męża do zarobkowania; brak zarobku męża z powodu niemożności znalezienia pracy (bezrobocie); separacja od stołu i łoża, względnie rozwód, o ile w wyniku postępowania separacyjnego względnie rozwodowego spadnie obowiązek utrzymywania dzieci na żonę lub też, gdy taki obowiązek przyjmie żona na siebie dobrowolnie na mocy umowy z mężem, zawartej w toku wspomnianego postępowania; zaginięcie męża bez wieści; śmierć męża i tym podobne przyczyny uzasadniające w konkretnym wypadku faktyczne utrzymywanie dzieci przez funkcjonarjusza-kobietę.

Za Ministra
Dr. Pollak
wz. Dyrektor Departamentu

O-17849|27
29.VIII-27

Dyrekcjom gimnazjów Państw.
„ seminarjów „
„ preparand „
Inspektorom szkolnym
P. P. Wizytatorom i Referentom Kuratorjum także Oddziałowi Rachunkowemu O. S. P.

do wiadomości.

p. o. Kuratora
(—) **Dr. Kuczewski**

73.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa
Dnia 2 września 1927 roku

Nr. O. H fiz. 753|27.

W sprawie stosunku szkół do stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i udziału młodzieży szkolnej w zawodach gimnastyczno-sportowych.

OKÓLNIK

Do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Naczelnika Wydziału Oświecenia Publiczn. w Woj. Śląskiem i Wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

Braki w uposażeniu szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych w pomoce naukowe i sprzęt w dziedzinie wychowania fizycznego mogą stworzyć pozory uzależniania się niektórych szkół od stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i przysposobienia wojskowego, z których pomocy szkoła wzgl. młodzież szkolna w tej czy innej formie korzysta.

Uważając pozory te za szkodliwe i niepożądane, zarządzam:

1) W zakresie instruowania i wychowania fizycznego winny szkoły ograniczyć się do sił nauczycielskich, znajdujących się w etacie szkolnym lub w wypadkach koniecznych do instruktorów indywidualnie zakontraktowanych dla szkoły. Zawieranie umów z jakiemkolwiek stowarzyszeniem na dostarczenie szkole instruktora czy nauczyciela wychowania fizycznego jest niedozwolone.

2) W razie konieczności szukania dla szkoły odpowiedniej sali gimnastycznej, boiska czy sprzętu gimnastyczno-sportowego może dyrekcja szkoły zawierać umowy ze stowarzyszeniami na dzierżawę czy pożyczenie sali, boiska czy sprzętu na pewne dnie i godziny dla młodzieży szkolnej i pod warunkiem jednak, że będzie wyzyskane w tej akcji pośrednictwo Wojewódzkiego, Powiatowego wzgl. Miejskiego Komitetu Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., że świadczenia ze strony Dyrekcji szkoły będą wyłącznie natury materjalnej, a w żadnym wypadku nie będą dotyczyły młodzieży szkolnej ani zbiorowo ani pojedyńczych jednostek z pośród niej i że wychowanie fizyczne będzie prowadzone przez organa nauczycielskie szkoły.

3) Stanowiąc część obowiązkowego programu nauczania i wychowania w szkole, winno szkolne wychowanie fi-

zyczne zaspakając w zupełności ogół młodzieży szkolnej. Nieliczne jednostki szczególnie zamiłowane i uzdolnione w sporcie można i należy nadprogramowo dokształcać. W tym celu należy zakładać dla młodzieży szkolnej jednej miejscowości międzyszkolne kółka sportowe. Kółka te mogą powstać jedynie z zarządzenia władzy szkolnej (przez porozumienie zainteresowanych dyrektorów szkół lub na żądanie Kuratorjum). Władza ta wyznacza kierownika z pomiędzy nauczycieli wychowania fizycznego i ewentualnie instruktorów. Kółka te nie mogą mieć statutów ani regulaminów o charakterze zrzeszeniowym, a sposób ich organizacji i praca w nich winna być uważana za analogiczną do nauki przedmiotów nadobowiązkowych. Koedukacja w kółkach sportowych niedozwolona; dla młodzieży szkolnej żeńskiej należy w miarę potrzeby organizować kółka sportowe odrębne.

4) W zakresie przysposobienia wojskowego może się młodzież szkolna szkolić jedynie i wyłącznie w hufcach szkolnych przysposobienia wojskowego. Włączanie indywidualne czy zbiorowe uczniów(enic) do jakiejkolwiek innej organizacji przysposobienia wojskowego jest niedozwolone.

5) Młodzież szkolna może brać zasadniczo udział tylko w szkolnych i międzyszkolnych zawodach gimnastycznych i sportowych tak indywidualnie, jak i zbiorowo, jako drużyny czy określone jednostki organizacyjne szkolne. W pokazach i zawodach, organizowanych przez Państwo wzgl. w Jego imieniu przez Wojewódzkie Powiatowe lub Miejskie Komitety Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., mających na celu pokaz stopnia usprawnienia fizycznego i wojskowego społeczeństwa (np. świętach wych. fiz. i przysposob. wojsk., świczeniach odziałów przysp. wojsk. żłp.) może młodzież szkolna występować zespołowo i indywidualnie, przyczem dyrekcja szkoły ma swobodę w ocenie, które punkty programu zawodów lub pokazów są dla młodzieży szkolnaj dostępne.

6) Poszczególny uczeń(nica) zasadniczo członek szkolnego kółka sportowego, może w bardzo wyjątkowych wypadkach uczęstniczyć w charakterze zawodnika(czki) niestowarzyszonego w indywidualnych zawodach sportowych, nie wyszczególnionych w p. 5, tylko za zezwoleniem przyłożonej władzy szkolnej. Dyrekcja szkoły winna zezwolenie to uzależniać od opinji kierownika kółka sportowege szkolnego (w braku kółka nauczyciela wych. fiz. danej szkoły), lekarza szkolnego i należytego sprawowania i postępów w naukach ucznia(icy). Uczeń taki nie może pod żadnym warunkiem brać udziału w zawodach pod firmą lub w barwach jakiegoś stowarzyszenia czy klubu, lecz winien występować w charakterze szkolnym.

7) Zasady udziału młodzieży szkolnej w drużynach szkolnych Związku Harcerstwa Polskiego pozostają nadal niezmienione.

Okólnik powyższy ukaże się w najbliższym numerze dziennika urzędowego Min. W. R. i O. P.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki**

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Poleskiego
w Brześciu n.B.
Dnia 12 września 1927 roku
Nr. II-19362/27.

Do Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych i Prywatnych, oraz Seminarjów Nauczycielskich Okręgu Poleskiego do ścisłego zastosowania przy organizacji wychowania fizycznego na terenie szkoły.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka.**
Naczelnik Wydziału.

74.

Minister
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

Warszawa
dnia 25 sierpnia 1927 roku
Nr. II-11930/27.

W sprawie regulaminu pracy wychowawczej w szkołach średnich.

Do
Kuratorjów Okręgów Szkolnych Województwa Śląskiego, liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących, Zawodowych i Seminarjów Nauczycielskich.

Głównem zadaniem każdej szkoły powinno być wychowanie młodego pokolenia na zdrowych fizycznie i moralnie oraz uspołecznionych, twórczych państwowo obywateli.

Podstawą wychowania **indywidualnego** winno się stać właściwe wyzyskanie naturalnego dążenia młodzieży do osiągnięcia dzielności fizycznej i duchowej oraz kształ-

cenie poczucia godności osobistej, odpowiedzialności za własne postępowanie i obowiązkowości.

W wychowaniu **obywatelskiem** należy wyzyskać tkwiące w duszy młodzieży popędy społeczne, należy na gruncie szkolnym znaleść właściwe formy na ich zaspakajanie i kształcenie. W codziennem życiu szkolnem dużą rolę odgrywać powinno budzenie uczucia łączności z własną szkołą, podtrzymywanie troski o jej dobro, kształcenie poczucia szczerego szacunku dla niej, jako dla tej instytucji, na której terenie młodzież rozpoczyna swe życie społeczne i obywatelskie, uznawanie jej autorytetu, jako podstawy życia szkolnego, ładu i organizacji pracy. Za rzecz podstawową należy uważać, aby w myśl zasad Konstytucji szkoła była środowiskiem zgodnego współżycia wszystkich uczniów bez różnicy narodowości, religji lub pozycji społecznej i stanu majątkowego rodziców.

Powyższe zasady niechaj będą tymczasową najogólniejszą wskazówką przy wykonywaniu pracy wychowawczej według ogłoszonego równocześnie regulaminu.

Zgodnie ze stanem dotychczasowym regulamin ten przewiduje wszystkiem instytucję t. zw. opiekunów pojedyńczych klas szkolnych. Z pośród obowiązków opiekunów klasowych na pierwszy plan regulamin wysuwa obowiązek możliwie dokładnego poznania młodzieży, uczęszczającej do danej klasy. Regulamin dąży w tym wypadku do tego, by w radzie Pedagogicznej danej szkoły był przynajmniej jeden jej członek, znający możliwie dobrze psychikę oraz warunki życia wszystkich uczniów danej klasy, gdyż bez tej znajomości skuteczność oddziaływania wychowawczego nie da się pomyśleć.

Jako zasadę dla wielu szkół nową, regulamin wprowadza instytucję t. zw. wychowawców specjalnych. Potrzeba takich wychowawców pochodzi przedewszystkiem stąd, że niektóre dziedziny pracy wychowawczej nie powinny być ujmowane w formę oddziaływania na poszczególne klasy szkolne, gdyż wymagają one jednolitego organizowania pracy młodzieży z różnych klas, niekiedy nawet całej młodzieży danej szkoły. Pozatem potrzeba t. zw. wychowawców specjalnych wynika z faktu, że są pewne działy pracy wychowawczej, wymagające specjalnego talentu, a częstokroć również specjalnej wiedzy i umiejętności, rzadko posiadanej przez wszystkich opiekunów klasowych.

Licząc się z tą okolicznością, regulamin pozostawia Kuratorjum możność decyzji, jakie specjalnie działy pracy wychowawczej w danej szkole prowadzić. Decyzja ta winna być więc w każdym poszczególnym wypadku uzależniona

przedewszystkiem od tego, jaki dział pracy może być w danej szkole dobrze poprowadzony ze względu na obecność w gronie nauczycielskiem tej szkoły odpowiedniego kierownika. Oczywiście regulamin nie sprzeciwia się równoczesnemu pełnieniu przez jedną osobę obowiązków opiekuna klasowego i wychowawcy specjalnego.

Przy powiększeniu liczby wychowawców i wogóle przy ożywieniu pracy wychowawczej w danej szkole tem bardziej staje się odpowiedzialną i ważną rola dyrektora szkoły. Poza kontrolą i ogólnem kierownictwem pracą wychowawczą, szczególnem jego zadaniem jest czuwanie, aby zakresy pracy poszczególnych wychowawców nie kolidowały ze sobą, ale stanowiły jednolitą platformę oddziaływania wychowawczego, skierowanego do jednego ogólnego celu.

W związku z powyższem i na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 50 poz. 304), orar art. 27 i 28 ustawy z dnia 1-go lipca 1926 roku o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) polecam ściśle stosowanie dołączonego Regulaminu pracy wychowawczej w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich.

Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 września 1927 roku równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy, sprzeczne z postanowieniami regulaminu.

Minister (—) **Dr. Dobrucki.**

Załącznik.

Nr. R. 157|27.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.Bug.
——
dnia 7 września 1927 roku.
Nr. II—18625|27.

Do

Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych i Prywatnych Okręgu Poleskiego.

do wiadomości i wprowadzenia w życie nowego Regulaminu wychowawców klasowych i specjalnych od początku roku szkolnego 1927|28, który łącznie z Regulaminem Rad Pedagogicznych ma na celu regulowanie pracy szkolnej jednolicie na całym obszarze Państwa.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
J. Bobka
Naczelnik Wydziału.

1 załącznik.
Regulamin.

ZN.

Załącznik.

REGULAMIN

pracy wychowawczej w szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich.

§ 1. Nauczyciele są obowiązani do wykonywania:

a) czynności opiekunów klas,

b) czynności wychowawców specjalnych, opiekujących się pewnemi określonemi dziedzinami pracy wychowawczej szkoły,

oraz c) doraźnych czynności wychowawczych, jeżeli im te czynności zostaną powierzone.

§ 2. Do zakresu obowiązków opiekunów klas należy:

a) poznawanie warunków pracy i potrzeb młodzieży danej klasy na terenie szkoły;

b) poznawanie warunków życia młodzieży danej klasy poza szkołą;

c) czuwanie nad życiem i pracą młodzieży w szkole i porozumiewanie się z gronem nauczycielskiem i poszczególnymi nauczycielami w sprawach wychowawczych i dydaktycznych, dotyczących młodzieży danej klasy;

d) opieka z ramienia szkoły nad życiem młodzieży w zakresie wychowawczym i materjalnym poza szkołą i organizowanie w miarę możności potrzebnej w tym zakresie pomocy;

e) opieka nad utrzymaniem czystości i estetyki izby klasowej oraz w miarę potrzeby pod osobistem ochędóstwem uczniów;

f) wykonywanie czynności wychowawczo-administracyjnych: nadzór nad zachowaniem się młodzieży danej klasy, kontrola obecności, prowadzenie dzienników i katalogów, wydawanie świadectw, prowadzenie kart indywidualnych młodzieży i t. p.

§ 3. Do pokierowania poszczególnemi dziedzinami prac wychowawczych, obejmujących młodzież z całej szkoły, powołuje się wychowawców specjalnych. Do obowiązków wychowawców specjalnych należy kierowanie powierzoną im dziedziną prac wychowawczych, w szczególności zaś opieka nad organizacjami młodzieży i wychowawczemi instytucjami szkolnemi. W stosunku do organizacyj młodzieży, powierzonych im opiece, wychowawcy specjalni są kuratorami z ramienia dyrektora szkoły.

§ 4. Liczbę i charakter specjalnych dziedzin wychowawczych określa dla każdej szkoły Kuratorjum na wniosek dyrektora.
Najczęściej na terenie szkół winni być powoływani wychowawcy specjalni do opieki nad wychowaniem fizycznem uczniów, do opieki nad życiem społecznem młodzieży na terenie szkoły, nad poszczególnemi organizacjami młodzieży i t. p.

§ 5. Czynności opiekunów klas, wychowawców specjalnych i doraźne prace wychowawcze powierza nauczycielom dyrektor szkoły po wysłuchaniu opinji i wniosków Rady Pedagogicznej.

§ 6. Szczegółowe określenie zakresu czynności opiekunów klas i wychowawców należy do dyrektora szkoły.

§ 7. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny przed władzami za skuteczne wypełnianie wszystkich prac wychowawczych, do niego też należy ogólne kierownictwo pracami wychowawczemi.

75.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa,
dnia 22 sierpnia 1927 roku.
Nr. II-11771|27.

W sprawie poziomu naukowego szkół średnich ogólnokształcących.

Do Panów Kuratorów
Wszystkich Okręgów
Szkolnych.

W celu dalszego, stopniowego podnoszenia poziomu naukowego szkół średnich, przypominam mój okólnik z dn. 9 maja 1927 r. Nr. II-5515|27 w sprawie ścisłości wymagań przy nauczaniu, promocjach i egzaminach, i polecam dokładne stosowanie go nadal. Aby uchronić młodzież, rozpoczynającą naukę w szkole średniej, od bezużytecznej straty czasu i zawodów, władze szkolne winny od początku poddać wyjątkowo bacznej obserwacji nowoprzyjętych uczniów klas pierwszych. Ponieważ warunki egzaminu wstępnego: podniecenie ucznia, liczba zdających, krótkotrwałość

egzaminu, nie dają dostatecznej rękojmi trafnej oceny kandydata zwłaszcza jego zdolności i pilności, dłuższe badanie, dokonywane przez ogół nauczycieli i wychowawców klasy I-ej, powinno w ciągu pierwszego półrocza z dostateczną ścisłością ustalić, czy uczeń nadaje się do szkoły średniej, czy też należy go skierować na inną drogę. Z tego powodu wizytacje klas pierwszych przez dyrektora gimnazjum i wspólne narady ich nauczycieli i wychowawców winny być jak najczęstsze.

Tych samych zasad przestrzegać należy w klasie IV-ej i VII-ej.

Selekcja dokonana tu dość wcześnie, umożliwi przejście młodzieży do szkół zawodowych i ochroni ją od straty roku.

Ten sam sposób postepowania należy zalecić szkołom prywatnym, zwłaszcza żeńskim. Wizytatorzy zwrócą specjalną uwagę na ścisłość, z jaką szkoły te oceniają postępy uczniów (uczenic), i przy przedstawianiu wniosków o prawa szkół państwowych wezmą to pod szczególną uwagę.

Szkoła musi nadto roztoczyć troskliwą opiekę nad pozaszkolnem życiem młodzieży. W tym też celu obowiązana jest do ścisłej współpracy z rodziną i domem ucznia, ta bowiem tylko ścisła współpraca zapewnia dobre wychowanie młodzieży.

W. 95|27. Minister **D-r (—) Dobrucki.**

Kuratorjum Okręgu Szkolnego
Poleskiego
w Brześciu n|B.
dnia 31 sierpnia 1927 roku
Nr. II-17851|27.

Dyrekcjom Gimnazjów Państwowych i Prywatnych Okręgu Szkolnego Poleskiego do wiadomości i ścisłego zastosowania.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) J. Bobka
Naczelnik Wydziału.

76.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Warszawa dnia 24 sierpnia 1927 roku

Nr. II-11867|27.

W sprawie programu geografji w szkołach średnich ogólnokształcących.

OKÓLNIK

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

Powołując się na rozporządzenie z dnia 26 października 1926 roku (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 15|177 poz. 197), Ministerstwo przypomina, że w r. 1927|28 nauka geografji w gimnazjum wyższem winna obejmować w klasie IV-ej Polskę w wymiarze 2 godzin tygodniowo według dołączonego programu; w klasie V-ej — Polskę w wymiarze 2 godzin według dotychczasowego programu; w klasie VIII-ej naukę o Polsce współczesnej w obowiązującym wymiarze 4-ch godzin, z czego dwie godziny poświęcić należy, zgodnie z cytowanem rozporządzeniem, na geografję Polski ze szczególnem uwzględnieniem stosunków gospodarczych.

O ile niema w szkole nauczyciela, któryby mógł udzielać z pomyślnym wynikiem—całości nauki o Polsce współczesnej, należy dwie godziny, poświęcone tematom geograficzno-gospodarczym, powierzać nauczycielowi geografji, pozostałe zaś dwie godziny, przeznaczone na zagadnienia polityczno-obywatelskie, nauczycielowi historji. Stopień na świadectwie winień być jedeń (wspólny dla historji i geografji) uzgodniony między obu nauczycielami; w żadnym razie nie może być on jednak dostateczny, jeśli w którejkolwiek części przedmiotu wiadomości ucznia są wyraźnie niedostateczne.

Minister (—) **Dr. Dobrucki.**

Załącznik

Nr. R. 153|27.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n|B.
dnia 2 września 1927 roku
Nr. II-18321|27.

Do Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych i Prywatnych Okręgu Szkolnego Poleskiego.

Kuratorjum podaje do wiadomości i zastosowania zarządzenie Ministra wraz z programem geografji dla klasy IV gimnazjalnej.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

Załącznik do okólnika Nr. II-11867|27.

Program geografji w klasie IV (2 godziny tygodniowo)

POLSKA

A. Szereg obrazów geograficznych z obszaru Rzeczypospolitej jako podstawa do wytworzenia ogólnego obrazu Polski, np. Tatry z Podhalem, przełom Dunajca przez Pieniny; Beskid Zachodni ze źródłami Wisły, Huculszczyzna; zagłębia naftowe, Wieliczka.

Zagłębie Śląskie. Grzbiet Krakowsko-Częstochowski; Kraków. Góry Ś-to-Krzyskie. Podole, Lwów.

Polesie z puszczą Białowieską. Nizina Mazowiecka, Warszawa, Łódź, Nizina Wielkopolska. Poznań.

Pomorze w wybrzeżem, Gdynia, Gdańsk. Pojezierze Wileńskie, Wilno.

B. Ogólny obraz Polski: rzeźba powierzchni, klimat, hydrografja, świat roślinny i zwierzęcy. Człowiek, osadnictwo i stosunki ludnościowe. Oświata. Przemysł i komunikacja. Naturalne krainy Polski i ich opis. Granice państwa polskiego; ustrój polityczny Rzeczypospolitej. Podział państwa administracyjny (przegląd i opis województw), szkolny, kościelny, wojskowy. Polacy poza granicami państwa.

C. Pożądane odbycie trzech lub czterech kilkodniowych wycieczek (góry, wybrzeże morskie, ogniska przemysłu, wielkie miasta i t. p.)

D. Zaleca się przerobiene następujących ćwiczeń bądź to w czasie lekcyj, bądź jako pracy domowej, już to w kółku geograficznem:

1. ćwiczenia ze skalą: a) $\frac{\text{odległość na mapie}}{\text{odległość w terenie}}$ = skala; mając dwie wielkości, znaleźć trzecią, b) obliczanie skali z długości południka na mapie.

2. wyznaczanie z mapy współrzędnych geograficznych.

3. kreślenie profilów Tatr na podstawie mapy Zwolińskiego (1 : 37500), gór Świętokrzyskich na podstawie mapy prof. S. Lencewicza (1 : 225000).

4. pomiar długości rzek przy pomocy cyrkla, paska papierowego, krzywomierza; obliczanie spadku rzek; wyznaczanie na mapie topograficznej działów rzecznych na kalce.

5. wykresy klimatologiczne.

6. stwierdzanie zależności osadnictwa od terenu i hydrografji (Podole a Wileńszczyzna).

7. układanie marszrut według wydawnictwa „Urzędowy rozkład jazdy" („Ruch") i według mapy.

8. pomiary powierzchni państwa, województw, powiatów i t. p. przy pomocy kalki milimetrowej, przy pomocy ważenia.

9. sporządzanie map reljefowych.

77.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Pana Wizytatora Liceum Krzemienieckiego i Województwa Śląskiego oraz Dyrekcyj Państwowych szkół średnich ogólnokształcących w sprawie oceny z matematyki

W związku z obowiązującemi programami gimnazjum państwowego, niższego i wyższego, oraz nowemi wzorami świadectw rocznych, Ministerstwo wyjaśnia, że matematykę należy traktować we wszystkich klasach i typach gimnazjum jako jeden przedmiot, a nie kilka przedmiotów (algebra, geometrja, trygonometrja i t. p.).

Wobec tego należy za cały ten przedmiot wystawiać jedną tylko ocenę na świadectwach rocznych.

Zarządzenie powyższe obowiązuje już przy wydawaniu świadectw z końcem bieżącego roku szkolnego

Warszawa, dnia 3 czerwca 1927 r.
(Nr. II-P-7111/27).

Za Ministra
Dr. Z. Zagórowski
P. o. Dyrektora Departamentu

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.
dnia 21 czerwca 1927 r.
Nr. II-11746|27.

B. Pilne!

Dyrekcjom Gimnazjów Państwowych i Prywatnych Okręgu Szkolnego Poleskiego

do stosowania się w związku z wprowadzonym już od kilku lat tym sposobem klasyfikowania w tutejszym Okręgu.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

78.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Warszawa dnia 5 lipca 1927 r.
Nr. II-9018/27.

W sprawie dopuszczenia do egzaminów na nauczycieli szkół średnich.

Do
Kuratorjów Okręgów Szkolnych Pana Wizytatora Liceum Krzemienieckiego i Województwa Śląskiego.

Nawiązując do wprowadzonego okólnika z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 16|178 poz. 212) §-u 37 rozporządzenia z dnia 9 października 1924 roku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18|140 poz. 185), rozszerzając zasadniczą myśl tego paragrafu, zarządzam dotatkowo co następuje.

1. Do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół

średnich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18|140 poz. 185) mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidzianego w art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania, a które czyniąc zadość warunkom, wymienionym w § 1 lit. a), b), c), f), wyżej wymienionego rozporządzenia.

a) spełnią przed dniem 1 września 1929 r. jeden z warunków, wskazanych w § 1. lit. d) rozporządzenia z dnia 9 października 1924 roku lub warunek, wymieniony w § 35 lit. b) tego rozporządzenia lub też warunek, podany w rozporządzeniu z dnia 19 lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 6|184 poz. 78),

oraz b) odbędą przed dniem 1 września 1929 r. co najmniej 4 letnią praktykę nauczycielską, w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą i zadawalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed spełnieniem jednego z warunków, o jakiem mowa wyżej.

c) Podobnież do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1923 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. N. 9|110 poz. 6), mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a które odpowiadając warunkom, wymienionym w § 7 pomienionego rozporządzenia, a) zdadzą przed dniem 1-go lipca 1928 r. egzamin naukowy, przewidziany tem rozporządzeniem lub zyskają zwolnienie od tego egzaminu w myśl § 14 tegoż rozporządzenia,

oraz b) odbyły lub odbędą przed tym terminem co najmniej 3-letnią praktykę nauczycielską w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą i zadawalającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed zdaniem egzaminu, o czem mowa wyżej.

Zarazem zaznacza się, że postanowienia § 37 rozporządzenia z dnia 9 października 1926 roku (patrz okólnik z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 16/178 poz. 212) w dalszym ciągu obowiązują.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki**

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego
Brześć n.B.
dnia 29 lipca 1927 roku
Nr. II. 14873|27.

Dyrekcjom Szkół średnich Państwowych i Prywatnych oraz Seminarjów Nauczycielskich Okręgu Szkolnego Poleskiego

do wiadomości i informowania nauczycieli.

w|z. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**

79.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

——

Warszawa, dnia 16 kwietnia 1927 r.
L: O. Prez. 709/27.
W sprawie uczęszczania młodzieży szkolnej do kinematografów.

Do Kuratorjów Okręgów Szkolnych.

Zdarza się coraz częściej, że młodzież szkolna powyżej lat 17 uczęszcza na przedstawienia kinematograficzne, które nie są dla niej dozwolone. Właściciele kinematografów, zasłaniają się w tych wypadkach rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 kwietnia 1923 roku, uzupełniającem rozporządzenie z dnia 12 lutego 1919 r. w przedmiocie przepisów wykonawczych do dekretu z dnia 7 lutego 1919 roku o widowiskach (Dz. U. R. P. z dnia 11 maja 1923 roku Nr. 49, poz. 343); a stanowiącem, że „dzieci i młodzież do lat 17 mają wstęp do kinematografów jedynie na wyświetlanie takich obrazów, które zostały wyraźnie zakwalifikowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, jako dostępne dla młodzieży".

Stwierdzając, że rozporządzenie powyższe nie uprawnia bynajmniej młodzieży szkolnej do wyłamywania się z pod przepisów szkolnych, jakie ją obowiązują polecam Panom Kuratorom przypomnieć młodzieży szkolnej, że bez względu na wiek nie wolno jej uczęszczać na przedstawienia kinematograficzne **dla niej nie dozwolone.**

W tej sprawie zechcą Panowie Kuratorzy **porozumieć się z Panami Wojewodami,** aby oni ze swej strony zwró-

cili uwagę właścicielom kinematografów na mą decyzję w tej sprawie i na konieczność jej przestrzegania **pod groźbą odebrania koncesji.**

Minister
D-r Dobrucki.

Dyrekcjom Szkół Średnich i Inspektoratom Szkolnym Okręgu Poleskiego do wiadomości.

Za Kuratora
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

80.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześcin n|B.
dnia 16 sierpnia 1927 r.
Nr. II-16927|27.
W sprawie: niszczenia pomocy szkolnych.

Do Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych Okręgu Poleskiego.

Z nadesłanych protokołów, stwierdzających zniszczenie i zużycie pomocy szkolnych, Kuratorjum nabrało przekonania, że Dyrekcje za mało przykładają wagi do zabezpieczenia i konserwowania pomocy szkolnych zwłaszcza przedmiotów cenniejszych do fizyki oraz map geograficznych.

W sprawie konserwacji pomocy szkolnych Kuratorjum przypomina rozporządzenie Ministerstwa z dnia 12 grudnia 1924 r. Nr. II-14722/24 ogłoszone **w Dz. Urz. Kur. Nr. 1/8** poz. 8 str. 12 — 13 z dnia 1 lutego 1925 r., które z całą ścisłością powinno być stosowane. Zarazem wielokrotnie zwracało Kuratorjum uwagę Dyrekcjom, aby za zniszczenie pomocy szkolnych czyniły odpowiedzialnymi zawiadowców gabinetów, wychowawców klas oraz całe klasy lub uczniów, którym udowodni się zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotów, stanowiących własność Państwa. Przedmioty uszkodzone bez niczyjej winy powinny być natychmiast naprawione, aby nie dopuścić dalszego niszczenia. Naprawy tej powinni dokonywać—jeżeli to jest możliwe i nie wchodzi w zakres pewnej specjalności—nauczyciele robót ręcznych w warsztatach szkolnych i przy pomocy młodzieży, przez co młodzież uczyć się będzie poszanowania przedmiotów szkolnych a zarazem widzieć będzie praktyczną

stronę nauki robót ręcznych. O ile zaś przedmiot jakiś jest zupełnie zniszczony i nie da się użyć na żaden cel, należy postąpić w myśl zarządzenia Kuratorjum z dnia 2 listopada 1925 r. Nr. II-20131|25. **Dz. Urzęd. Kurat. Nr. 7/14** poz. 160 str. 259 — 260 z dnia 15 grudnia 1925 r. Dyrekcje jako organa odpowiedzialne za całość mienia państwowego powinny z całą sumiennością opiekować się inwentarzem szkolnym i starać się o utrzymanie go w najlepszym stanie.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

81.

Do Dyrekcyj gimnazjów Państwowych i Prywatnych Okr. Szk. Poleskiego dnia 12.VII-1927 r. Nr. II-1480|27. W sprawie: lekcyj i zajęć ubocznych nauczycieli.

Kuratorjum przypominając dawniejsze swoje zakazy z września 1923 roku i z 1 października 1924 r. Nr. 13442 Dz. U. Kur. Nr. 3 poz. 65 i z 25|VIII-1925 Nr. II-14888|25 w sprawie udzielania lekcyj prywatnych przez nauczycieli oraz zwracając uwagę nauczycielstwa na art. 32. Ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1 lipca 1926 r. wyjaśnia, że tak na mocy dawniejszych rozporządzeń jakoteż na podstawie wspomnianego 32 artykułu punkt 2 pragmatyki nie wolno nauczycielowi pod grozą odpowiedzialności służbowej (art. 74 i 80 ustawy z 1 lipca 1926 r.) przyjmować lekcyj ani takich zajęć ubocznych, które nie odpowiadają powadze stanu nauczycielskiego i mogą wywoływać uzasadnione przypuszczenie stronniczości lub interesowności. Zakaz odnosi się bezwarunkowo tak do nauczycieli szkół państwowych jak i prywatnych: i jedni i drudzy podlegają bowiem tymsamym obowiązkom i przepisom, a co za tem idzie, równej odpowiedzialności. Dyrekcje szkół, które dotychczas w znacznej części tak mało zwracały uwagi na postępowanie w tym względzie nauczycieli czy to przez nieznajomość przepisów lub nieumiejętność ich wykonania czy to przez zbytnią a — jak przykłady świadczą — szkodliwą wprost pobłażliwość i słabość, winny odtąd stanowczą zająć postawę i dopilnować wykonania i przestrzegania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r., dbać więcej o godność nauczycielstwa i dobro szkoły i nie dopuszczać, aby prywatne nie dozwolone zajęcia nauczycieli stawały się powodem ataków społeczeństwa na szkołę i obniżały jej opinje.

w|z. Kuratora
(—) **J. Bobka.**
9-VII-27. Naczelnik Wydziału.

82.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego

w Brześciu n|B.
dnia 12 września 1927 roku.

Nr. O—19341|27.

W sprawie składek w szkołach na powodzian w Małopolsce Wschodniej.

Do Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych i Prywatnych, Seminarjum Nauczycielskie, Kierownictw Preparand, Inspektoratów Szkolnych Okręgu Poleskiego.

Żywiołowa katastrofa powodzi, jaka nawiedziła w ostatnich dniach Małopolskę wschodnią, niszcząc dobytek miljona ludzi, zostawiając ją bez środków do życia a także w wielu wypadkach i bez dachu w okresie zbliżającej się zimowej pory, wymaga natychmiastowej i wydatnej pomocy całego społeczeństwa. Każdy obywatel państwa, winien śpieszyć z pomocą nawiedzonemu klęską powodzi współobywatelowi, kierując się szczerym i braterskim altruizmem, każde dziecko winno złożyć w ofierze swój grosz dla rówieśnika swego, pozbawionego przez katastrofę chleba i ubrania. Nauczycielstwo całe jako przewodnik duchowy społeczeństwa winno wszcząć akcję niesienia pomocy powodzianom a przedewszystkiem budzić w sercach młodzieży szkolnej altruizm i ofiarność.

Kuratorjum apeluje przeto do Dyrekcyj szkół i Inspektoratów Szkolnych, aby zarządziły we wszystkich szkołach składki młodzieży na powodzian. Niech nie braknie datku choćby skromnego najbiedniejszego nawet ucznia i uczennicy. Nawet dary w naturze takiej, które nauczycielstwo na miejscu może spieniężyć, należy przyjmować i grosz za nie otrzymany dołączyć do zebranej kwoty.

Pomoc jak najrychlejsza jest konieczna, dlatego należy ją natychmiast zarządzić. Zebrane kwoty zbiorą Dyrekcje ze swoich szkół, zaś Inspektoraty ze szkół całego powiatu. Kuratorjum nadeśle w najbliższych dniach numer konta Centralnego Komitetu pomocy powodzianom utworzonego w Warszawie, poczem zebrane kwoty tam zostaną przesłane. Do Kuratorjum zaś każda Dyrekcja i każdy Inspektorat prześle liczbowe sprawozdanie z wyników składek.

Kuratorjum jest zdania, że powyższy apel odniesie pomyślny skutek, a stutysięczna rzesza młodzieży szkolnej w Okręgu i pokaźna liczba nauczycielstwa, zdołają zebrać poważną sumę. Zakończenie składek i przesłanie pieniędzy

do Centralnego Komitetu w Warszawie, a sprawozdań ze zbiórki do Kuratorjum, winno nastąpić przed końcem września b. r.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka.**
Naczelnik Wydziału.

83.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

———

Warszawa
Dnia 12 lipca 1927 roku.
Nr. O. Prez. 4393/27.

W sprawie propagandy lotnictwa wśród młodzieży szkolnej.

Do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim oraz Wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

Nawiązując do okólnika z dnia 13 kwietnia r. b. Nr. O. Prez. 1891|27 w sprawie propagandy Ligi Obrony Powietrznej Państwa wśród mlodzieży szkolnej, zalecam Panom Kuratorom wydanie zarządzeń do Dyrekcyj wszystkich szkół, ażeby w okresie „Tygodnia Lotniczego“ między 4 a 11 września r. b. zorganizowały pogadanki i odczyty o znaczeniu lotnictwa i Ligi Obrony Powietrznej Pantswa.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Kuratojum Okręgu Szkolnego
Poleskiego
Brześć n.Bugiem
dnia 1 sierpnia 1927 r.
Nr. O-15683|27.

Dyrekcjom Gimnazjów Państwowych i Prywatnych, Seminarjów Nauczycielskich, Kierownictwom Preparand oraz Inspektoratom Szkolnym Okręgu Poleskiego do wiadomości w ślad za okólnikiem z dnia 7.V.1927 r. Nr. O.8149|27.

w|z. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **J. Bobka**
Naczelnik Wydziału.

84.

Sprawozdanie rachunkowe Poleskiego Komitetu Wojewódzkiego Pomocy Młodzieży Akademickiej za 1926|27 rok do czerwca.

WPŁYWY.

1)	Ofiary nauczycielstwa gimn. Państw. . . .	978,51 zł.
2)	Od nauczycielstwa gimn. prywatnych . .	257,00 „
3)	Inspektoraty Szkół.	333,68 „
4)	Seminarja Nauczycielskie	81,80 „
5)	Od urzędników Państwowych . . .	975,74 „
6)	% od Sejmików	66,50 „
7)	Urz. Gmin.	10,00 „
8)	Z Tygodnia Akademika	965,10 „
9)	Różne	251,20 „
	Razem. .	3919,43 zł.
	Saldo z 1926 . .	1054,10 „
	Saldo z 5.V-1927 .	275,75 „
	Razem. .	5248,23 zł.

85.

Kuratorjum
Okręgu Szkolnego Poleskiego
w Brześciu n.B.

Dnia 28 września 1927 r.
Nr. I-21120|27.

W sprawie godzin rozpoczynania nauki w szkołach.

Do Panów Inspektorów Szkolnych Okręgu Poleskiego

Jak wykazuje wizytacja szkół powszechnych ze strony Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego, początek nauki dziennej w tych szkołach na terenie różnych powiatów przypada na najrozmaitsze godziny: w porze zimowej zwykle na 8-mą, natomiast w miesiącach wiosennych, letnich i jesiennych nauczycielstwo za zgodą Panów Inspektorów, a często i samowolnie, rozpoczyna naukę o godzinie 6 i 7; są nawet wypadki, że o godzinie 5 lub 4 rano. Przytem często jeszcze skróca się czas trwania oddzielnych lekcyj.

Jako motyw tak wczesnego rozpoczynania nauki w szkołach nauczycielstwo podaje prośby rodziców, by

dzieci ich wcześniej zostały wypuszczone ze szkoły i mogły w ciągu większej części dnia pomagać rodzicom w pracy lub zająć się pasaniem bydła. W ten sposób nauka dziecka traktowana jest przez rodziców przygodnie, często nawet jako konieczna zło, gdyż dziecko jest tutaj tylko siłą roboczą.

Ponieważ obowiązek szkolny twa u nas od 7 do 14 roku życia dziecka i okres ten winien być poświecony na rozwój naturalnych zdolności dziecka, zdobycie przynajmniej minimum potrzebnych mu w życiu wiadomości ogolnych oraz wychowanie przyszłego obywatela Państwa, przeto głównem zajęciem dziecka w tym czasie jest praca w szkole.

W związku z powyższem Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego poleca rozpoczynać naukę we wszystkich szkołach i w ciągu całego roku szkolnego o godzinie 8 rano. Każda zaś lekcja trwa 50 minut.

Również zauważono, że w szkołach 1-klasowych, gdzie nauka jest dwurazowa, dzieci drugiej zmiany przychodzą do szkoły już podczas nauki pierwszej zmiany i albo biegają bez dozoru po podwórzu szkolnem i ulicy albo w porze zimowej i słotnej z konieczności są wpuszczane do klasy, gdzie siedzą bezczynnie i zajmują w niej miejsce, którego nigdy nie jest za wiele.

Wobec tego zjawiska Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poleskiego poleca, by przy nauce dwurazowej w szkołach 1-klasowych nauka starszych roczników odbywała się od godziny 8 do 11, a młodszych od 13 do 15. Nauka religji może odbywać się pomiędzy jedną a drugą zmianą. W szkołach więcej klasowych, gdzie wobec braku dostatecznej liczby sal szkolnych, jedni nauczyciele uczą w godzinach porannych, inni popołudniowych, należy pomiędzy pierwszą a drugą zmianą urządzać przerwę przynajmniej półgodzinną, podczas której sala szkolna winna być zamieciona i przewietrzona.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) **Dr. Kuczewski.**

86.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Na rok szkolny 1927|28 otrzymały prawa gimnazjów państwowych następujące gimnazja prywatne na terenie Okręgu Szkolnego Poleskiego:

I. Pełne prawa gimnazjów państwowych przewidziane w § 1. lit. a rozporządzenia z dnia 7. listopada 1924 r. Nr. 12600|II (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 20|142 z roku 1924 poz. 206).

Na obszarze Województwa Nowogródzkiego:

w Baranowiczach:

1) Gimnazjum Koedukacyjne Walentyny Szulickiej.

w Stołpcach:

2) Gimnazjum Koedukacyjne T-wa Szkoły Średniej.

Na obszarze Wojewòdztwa Poleskiego:

w Brześciu n|B.

3) Gimnazjum męskie P. Lewickiego.
4) Gimnazjum żeńskie Polskiej Macierzy Szkolnej.

w Pińsku:

5) Giwnazjum męskie OO. Jezuitów (klasy VII i VIII).
6) Gimnazjum żeńskie Aleksandry Czeczykówny.

II. Niepełne prawa gimnazjów państwowych przewidziane w § 1 lit. b. przytoczonego rozporządzenia:

Na obszarze Województwa Poleskiego:

w Brześciu n|B.

1) Gimnazjum żeńskie Piotra Lewickiego.

2) Koedukacyjne Gimnazjum rosyjskie T-wa Dobroczynności w Polsce z zastrzeżeniem przewidzianem w § 4. przytoczonego rozporządzenia.

w Pińsku:

3) Gimnazjum Koedukacyjne z hebrajskim językiem nauczania Żydowskiego T-wa Tarbut dla klas I—III włącznie z zastrzeżeniem przewidzianem w § 4. przytoczonego rozporządzenia.

Nowe koncesje na prowadzenie Szkół Średnich otrzymali:

1) Żydowskie Towarzystwo „Tachkemany“ w Brześciu nad Bugiem otrzymało koncesję na prowadzenie gimnazjum wyższego z językiem nauczania polskim przy nauce przedmiotów ogólnokształcących i językiem hebrajskim przy nauce przedmiotów judaistycznych na rok szkolny 1927|28. Otwarto na razie klasę IV męską.

2) Poleskie Towarzystwo Naukowe w Brześciu n|B. otrzymało koncesję na prowadzenie gimnazjum koedukacyjnego w Brześciu n|B. w języku nauczania polskim dla klas III—VII włącznie na rok szkolny 1927|28.

87.

RUCH SŁUŻBOWY.

I. Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 30 czerwca 1927 r. Nr. O. Prez. 3756|27 mianował p. Jana Wilka, referendarza VII st. sł. w Kuratorjum O. S. P. Poleskiego — radcą VI st. sł. w temże Kuratorjum z dniem 1 lipca 1927 roku.

II. Pan Kurator O. S. Poleskiego zamianowół z dniem 1 lipca 1927 r..

a) etatowego urzędnika IX st. sł. p. Stanisława Petrajtisa — urzędnikiem VIII st. sł.,

b) etatowego urzędnika X st. sł. p. Stefana Nowysza— urzędnikiem IX st. sł.

c) etatowego urzędnika XI st. sł. p. Tomasza Dobrzańskiego — urzędnikiem X st. sł.,

d) kontraktowego urzędnika X st. sł. p. Aleksandra Paszczyka — etatowym urzędnikiem w tymże samym st. sł.

III. Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 8 września 1927 r. Nr. O. Przez. 553|27 przeniósł z dniem 1 października 1927 r. p. Zygmunta Daaba, urzędnika kontraktowego IX st. sł. z Kuratorjum Poleskiego do Kuratorjum O. S. Wileńskiego — na równorzędne stanowisko w tym samym charakterze służbowym.

IV. Pan Minister W. R. i O. P. rozorządzeniem z dnia 19 września 1927 r. Nr. O. Prez. 5600 przeniósł p. Gustawa Szulca, naczelnika Wydziału V st. sł. Kuratorjum O. S. Białostoekiego — na równorzędne stanowisko do Kuratorjum O. S. Poleskiego — z dniem 1 października 1927 r.

V. Na zasadzie reskryptu Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 19 września 1927 r. Nr. O. Prez. 5654|27 Pan Kurator mianował kontraktową urzędniczkę IX st. sł. p. Annę Horbaczewską—prowizoryczną urzędniczką w tymże samym st. sł. z dniem 1 października 1927 r.

88.

OGŁOSZENIE.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

wprowadziło w szkołach naukę szycia na maszynach, wobec czego nasza amerykańska firma

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

znana z trwałości i dobroci swoich, rozpowszechnionych po całym świecie maszyn do szycia, czuje się w obowiązku poczynić dla Szkół i ich Kierownictwa daleko idące ustępstwa i udogodnienia, a mianowicie: 25% od zwykle obowiązujących cen, nadto obznajomienie z używaniem najważniejszych przyrządów pomocniczych do maszyn do szycia **„Singer"** i bezpłatną uaukę szycia i haftu na maszynach do szycia **„Singer"**.

Firma nasza posiada we wszystkich większych i mniejszych miastach Rzeczypospolitej własne magazyny, co ułatwia niezmiernie nabywanie maszyn, szybką pomoc lub radę przez wykwalifikowanych fachowców w razie jakiej niedokładności lub żądania, nabywanie części, odpowiednich igieł, oliwy i t. p.

Polecając powyższe łaskawej uwadze Szanownej Dyrekcji Szkół

pozostajemy z szacunkiem

Singer Sewing Machine Company.

Adresy znaczniejszych magazynów firmy **„Singer Sewing Machine C-o"**:

Warszawa, Marszałkowska 115
Warszawa, Marszałkowska 137
Warszawa, Chłodna 23
Warszawa, Nalewki 38
Warszawa, Senatorska 6
Warszawa, Mokotów, Puławska 33
Warszawa, Praga, Targowa 65
Łódź, Piotrowska 86
Łódź, Konstantynowska 37a
Łódź, Piotrkowska 286
Łódź, Zgierska 56
Baranowicze, Szeptyckiego 10
Białystok, Sienkiewicza 28
Brześć n|B., Dąbrowskiego 20
Bydgoszcz, Stary Rynek 15
Częstochowa, II Aleja 35
Katowice, Pocztowa 6
Kielce, Kolejowa 18
Kraków, Długa 5 i Sławkowska 13|15
Lublin, Krakowskie Przedmieście 6
Lwów, Plac Bernardyński 2
Lwów, Sapiehy 24
Poznań, 27 Grudnia 16
Radom, Lubelska 28
Równe, 3 Maja 218
Siedlce, Sienkiewicza 41
Sosnowiec, 3 Maja 11
Stanisławów, Sapieżyńska 26
Tarnopol, Mickiewicza 20
Tarnów, Krakowska 2
Wilno, Zawalna 15a i Wielka 15
Wrocławek, 3 Maja 18

89.

OGŁOSZENIA.

Tablice ścienne zabytków przedhistorycznych Wielkopolski. Tablica I. Epoka kamienna. Tablica II. Epoka bronzowa i wczesnożelazna. Cena obu tablic, wykonanych w litografji barwnej, razem 6,40 zł. Skład główny w Księgarni Uniwersyteckiej Fiszera & Majewskiego w Poznaniu Tablice te stanowią dla każdej szkoły cenny środek poglądowy przy nauczaniu początków historji Polski.

Czasopismo (kwartalnik) pt. **„Z otchłani wieków“**, poświęcony pradziejom Polski. Cena prenumeraty rocznej 2 zł. (już z przesyłką). Adres redakcji: Dr. Bożena Stelmachowska, Poznań ul. Niegolewskich 16.

90.

OGŁOSZENIE.

W Księgarni Szkolnej w Poznaniu, ul. św. Marcin 1. jest do nabycia Książka p. t. **„Korespondencja nauczycieli z władzami“** St. Błaszczyńskiego, w cenie 3,80 złot.

91.

OGŁOSZENIE.

W r. 1925 Związek Polskich Związków sportowych wydał I-szy Polski Rocznik sportowy za lata 1918-1925, w ktorym zawarto całokształt informacji, dotyczących zarówno organizacji, jak i wyników technicznych (mistrzostwa i rekordy) w poszczególnych działach sportu, zarówno na terenie międzynarodowym jak i na terenie Polski.

Na ostatniem posiedzeniu Zarządu Z. Z. postanowiono pozostałą część nakładu rozesłać bezpłatnie klubom sportowym, organizacjom wychowania fizycznego, oraz kołom sportowym młodzieży szkolnej z przeznaczeniem na nagrody przy zawodach sportowych.

Ponieważ nie przy wszystkich zakładach naukowych średnich istnieją sportowe koła młodzieży, Zarząd Z. Z. chcąc uniknąć zbytecznych posyłek uprasza o podanie adresów tych wszystkich zakładów naukowych na terenie Kuratorjum Szkolnego, przy których istnieją Koła Sportowe Młodzieży. Po otrzymaniu odpowiedzi Koła te otrzymają bezpłatne egzemplarze Rocznika Sportowego.

W załączeniu przesyła się 1 egz. I-go Polskiego Rocznika Sportowego.

92.

OGŁOSZENIE.

Wydawnictwa ks. J. Makłowicza.

1) **Nauka wiary i obyczajów** dla niższych oddziałów szkół powszechnych" Wyd. IV. Str. 160. Rycin 37. Cena zł. 1,60. W twardej oprawie zł. 2.40.

2) **„Mały katechizm"** Wyd. III. Str. 32. Cena 50 gr. Polecony.

3) **„Śpiewniczek religijny dla młodzieży szkolnej„** Wyd. II. Str. 64. Cena 30 gr.

4) **„Złote Czytanki dla młodzieży"** Lwów, 1926. Każdy tomik zawiera 32 str. (ilustr.) Cena 30 gr.

Tematy wydrukowanych już tomików: 1. Obowiązek. 2. Ojczyzna. 3. Miłość ku Rodzicom. „Złote czytanki", stanowią lekturę pomocniczą przy nauce. Zawierają one krótkie opowiadania a więc materjał do pogadanek.

5) **„Przykłady Ojczyste do nauki katechizmu".** Tom V. Str. 392. Cena 4 zł. Tom V stanowi w sobie całość i zawiera przykłady z dziejów narodu, z życia świętych i sławnych rodaków do nauki o przykazaniach, cnotach i sakramentach.

6) **„Mały modlitewnik dla młodzieży"** Str. 64. Cena 30 gr.

„Mały modlitewnik" nietylko budzi uczucia religijne ale suggeruje wolę do czynów, dla wyrobienia siły charakteru.

7) **„Z humoru religijnego"** Tom I i II. Każdy tomik str. 32 (2 ilustr.) Cena 30 gr.

Jest to zbiór starych i nowych anegdot i dowcipów z dziedziny duszpasterskiej.

8) **„Do zdrowej wesołości".** Cena 95 gr. Książka ta poucza o znaczeniu humoru dla zdrowia i wychowania.

Niektóre z powyższych wydawnictw nadają się na podarki szkolne. Zamawiać można w księgarniach lub wprost u autora (w Kołomyi Małopolska).

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 7.50 zł.

Redaktor Dziennika Urzędowego **Jan Bobka.**
Adres Redakcji i Administracji Brześć n|B. — Kuratorjum.

Tłoczono w Drukarni **Literackiej** w Brześciu nad Bugiem z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Poleskiego.